

NAJŚĆ (65) *vb pf*

najść (1), **naść** (2), najść *a.* naść (62); najść *SarnStat*; naść *GórnRozm, SkarKaz*.

W inf oraz fut a pochylone, w pozostałych formach a jasne.

inf nąjść (1) *SarnStat*, nąść (2) *GórnRozm, SkarKaz*. ◇ *fut* 3 *sg* nąjdzie (3). ◇ 3 *pl* nąjdą (1). ◇ *praet* 1 *sg m* -em naszedł (13). *f* -m naszła (1). ◇ 3 *sg m* naszedł (18). *f* naszła (1). ◇ 1 *pl m* pers my naszli (1). ◇ 3 *pl m* pers naszli (2). ◇ *plusq* 3 *sg m* był naszedł (1). ◇ *con* 3 *sg m* by naszedł, naszedłby (6). *f* by naszła (1). ◇ *impers praet* naszto (1) *GórnRozm Hv*. ◇ *part praet act* naszedszy (13).

Sł stp notuje, Cn s.v. da li Bóg, to ujrzę, Linde XVI – XVII w. s.v. nachodzić, oraz XVI w. s.v. naleźć.

1. *Napaść; adsistere Vulg, Pol Ant; invadere JanStat; facere impetum Modrz (64) : ZapWar 1516 nr 2140, 1527 nr 2395, 1529 nr 2357; onému ránionému przez tego co náfzedł/ o rány iego/ ábo przyiaćielom iego/ o głowe (iefliby był zábit) in his cafibus scrutinium bydz ma. SarnStat 1169.*

najść kogo, co (22): ZapWar 1528 nr 2396, 1532 nr 2414, 1538 nr 2593, 1545 nr 2629, 1549 nr 2679 (8); BibRadz 2.Mach 12/9; UstPraw B2; GórnRozm Hv; tzo go bel wnoci nafzedł prziiaciel ie^{go}/ á zbil niemielořnie [!] pod ramieniem krolowej kijem. PaprUp 13v; Ieřliby Krzeřćianin cmentarz ich [Żydów] którymkolwiek řpofobem řfował/ ábo náfzedł: chcemy: [...] według praw ciężko áby był karan SarnStat 629, 606, 783, 1170, 1171. Cf »najść dom«.

najść do kogo, do czego (6): Iako my othym dobrze viemy is vn [!] swemi pomoczniki nyenasedł do wssy Thworkowa do kmiećzia Iurka Biskupa Poznańskiego y nye wzialem iemu volu ZapWar [1549] nr 2649. Cf »najść do domu«.

najść na kogo, na co (29): yakom ya nyenyaszethl nyagymyeny yanya dzerszkowycz zopaczy myaley ZapWar 1513 nr 2125, 1513 nr 2125, nr 2126, 1528 nr 2396, 1537 nr 2563; RejPs 118; Tego czáfu Tátárowie Przekopćcy náfzli ná Tátáry Noháyřkie/ porářili y pobráli im tak wiele ludźi BielKron 407v; Phil E4; SarnStat 1170; SkarKaz 7b. Cf »najść na dom«.

najść z kim (10): Iakom ia onego nienassethl do domv iego s pomoczniki swemi anim iemv zadał czterech ran ZapWar 1550 nr 2682, 1530 nr 2397, 1532 nr 2579, 1537 nr 2563, 1540 nr 2596, 1545 nr 2635, [1549] nr 2649, 1558 nr 2686 [3 r.].

Zwroty: »najść na dom, dom, do domu« = adsistere domui Vulg, PolAnt; domum invadere JanStat; facere impetum in domum a. in aedes Modrz (19:5:5): Iako my othem dobrze vyemy yřh hon nyenasethl sobye rownemy do domw Iego y nye wssyal skřzinky řzczemy ZapWar [1545] nr 2635, 1505 nr 1959, 1521 nr 2272, 1527 nr 2394, 1529 nr 2356, 1530 nr 2397 (17); Leop Act 17/5; BudNT Act 17/5; ModrzBaz 31, 84v; GórnRozm Hv, L3; [Żydowie] rozruch vczyniwřzy wzburřyli miářto: á náfzedřzy ná dom Iázonow/ řzukáli ich áby ie wywiedli przed pořpolřtwo. WuřNT Act 17/5; SarnStat 505, 506, 647, 933, 1169.

»gwałtem, gwałtownie najść« [szyk zmienny] (2:2): kiedyby kto Ráde náfze/ křóregokolwiek řtanu/ áłbo teř Polřy náfze Zyemřkie/ [...] náfzedłby gwałtownie/ á vczyniłby ktoremu gwałř/ [...] tákowy ma być řádzon iákoby obrářił Máieřtat Krolewřki. UstPraw B2; SarnStat 783, 1169, 1170.

»najść zbrojną ręką« [szyk zmienny] (4): ZapWar 1540 nr 2596, 1547 nr 2502, 1549 nr 2679; Piotr řkárřyl řie ná Ianá/ iř mu zádał cztery rány: á Ian zna řie iř to vczynił/ ále zřey przyczyny: iř zbrojną ręką ná dom mu náfzedł [quia manu armata domum eius invasisset JanStat 588] SarnStat 505.

Szeregi: »najść albo (a) najechać« [szyk 2:2] (4): *ZapWar 1558 nr 2686 [3 r.]*; VStawiamy y vchwalamy y ikázuiemy/ iż gdyby który fzláchćic którýykolwiek conditiiey będący/ śmiałby gwałtem y mocą dom czyy náiechác álbo naiśc/ [...] tákowy ma vtráćic dobrá które trzyma *SarnStat 1169*.

»najść i urąbać« (1): Wiem też iednego kogo náfto ná dom/ y vrąbano. *GórnRozm Hv*.

»(nie) najść i (a, ani) (u-, z-, za)bić« (9): Iako my othim dobrze wiemy iss vn nyenasedl onego na robothe [...] y nievbil onego *ZapWar 1549 nr 2680, 1505 nr 1959, 1532 nr 2414, [1536] nr 2519, 1540 nr 2596, 1545 nr 2629; PaprUp I3v; SarnStat 1170, 1171*.

W przen (4) :

najść kogo (3): Tá dobra myfl go náfzlá/ gdy Połocká doftał/ A w Inflantćiech zász Pánem wilczym prawem zoltał *KochJez A3*. Cf *najść kogo czym; Zwrot*.

najść kogo czym (1): Bo ifczie zdobrá potuchą Kogo bog naidzie tą fkruchą. *RejKup 16v*.

najść na kogo (1): Duch święty znidzie ná cię (*marg*) wł. náydzie ná cię (-)/ y moc nawyżfzego zálłoni tobie. *BudNT Lm 1/31 [35]*.

Zwrot: »najść [*kogo*] jako złodziej« (1): áby mię oná godziná [*śmierci*] nie náfzlá iáko złodziej/ nád czekánie y czuyność potrzebną. *SkarKaz 423b*.

2. Nastąpić, zacząć być (1) : Dzień Nowego lata náfzedł nafz Sierpień *LudWieś B2v*.

Synonimy: **1.** *napaść, naskoczyć; **2.** *nastąpić.**

Formacje współrdzenne cf IŚĆ.

Cf **NASZCIE**